

ÅRSPLAN

Tusseladden
friluftsbarnhage
2024

Om Tusseladden friluftsbarneskole SA

Hovedhuset ligger i Slettaveien 60 og her holder 3 avdelinger til: KJØLEN, HOLLENDEREN og RAUTIND. I Eidvegen 80, Løkåsfjæra, nedenfor rundkjøringa, har friluftsgroppene NORDTIND og SØRTIND base i egne lavvoer. Vi har også et fjærahus med kjøkken, garderober, toaletter og aktivitetsrom. Fjærahuset disponeres av Nordtind og Sørtind gjennom uken.

Åpningstid:

7.00-16.30

Planleggingsdager:

Vår 2024:

2. januar

26. februar

22. april

Høst 2024:

3. og 4. oktober

18. november

Vår 2025:

2. januar

3. mars

2. mai

Kontaktinformasjon:

Adresse:

Slettaveien 60 og
Eidvegen 80,
9101 Kvaløysletta

Telefon:

777 53020/918 69600

E-post:

heidi@tusseladden.com

Hjemmeside:

www.tusseladden.com

Grafisk utforming:

Jan Hallstensen, Digital
utvikling

Trykk: Skogvik Trykkeri

Styre og samarbeidsutvalg

Barnehagen er organisert som et samvirkeforetak og eies av de foreldre som til enhver tid har barn i barnehagen. Barnehagen har et foreldreråd og et samarbeidsutvalg. Foreldrerådet består av alle foreldrene i barnehagen og skal fremme foreldrenes fellesinteresser og bidra til et trygt og godt barnehagemiljø. Samarbeidsutvalget består av to foreldre og to ansatte og er med i drøftinger av viktige saker, og vedtar blant annet barnehagens årsplan. (Barnehageloven § 4)

Ansatte

Det er ansatt 11 pedagoger og 9 assistenter/fagarbeidere på avdelingene. I tillegg er det styrer på heltid, kontorskretær og støttepedagog på deltid samt kjøkkenassistent. Til sammen er det 27 medarbeidere, fordelt på ca 24 årsverk. Det er 6 menn ansatt i barnehagen og aldersspennet er fra 21 til 62 i personalgruppa. Personalet har mye spisskompetanse innen friluftsliv, kunst, forming og naturfag samt medarbeidere med videreutdanning innen, ledelse, veiledning, IKT, språk og samisk kultur.

Foreldresamarbeid

Ved oppstart i barnehagen inviteres foreldre til besøksdager i barnehagen to til fire halve dager på våren hvor foreldre kan delta sammen med barna. Tilvenningen starter i august og foreldrene kan være sammen med barna til de opplever at barna er trygge på personalet. Det avholdes ett til to foreldremøter årlig på avdelingene. Alle foreldre tilbys en foreldresamtale i året, de eldste har to. Ved overgang til ny avdeling legges det inn ekstra tid til tilvenning og foreldremøte og/eller ekstra foreldresamtale. Ved behov kan det has ekstra foreldresamtaler.

I nordavind og blæst, trives ungan bæst

Barnehagebransjen står i en utfordrende tid med lavere barnetall, vikarmangel, høyt sykefravær og dårlig rekrutering til utdanningen. Styret og daglig leder jobber med å legge en god strategi for utfordringene i bransjen og både rekrutering, kompetanseheving og driftsspørsmål drøftes for å ivareta Tusseladden friluftsbarnehage i tiden fremover.

Vi har fått kjenne på utfordringer med lav bemanning i starten av året og har takket være godt samarbeid mellom ansatte, foreldrene, samarbeidsutvalg og styret tatt gode grep for å holde driften gående i den vanskelige oppstarten. Nå ser vi fremover og løfter blikket opp mot sola og kjenner varmen komme. Sitatet i overskriften er hentet fra tidligere styrer Trine som er flittig vikar i barnehagen ennå, for selv om det blæs på toppan skjer det spennende ting som holder oss gående. Lek, latter, smil, gråt, deilig matlukt, humor og sang fyller rommene i barnehage hver eneste dag.

Barnehageloven (2021) har et sterkt fokus på barns rettigheter og det psykososiale barnehagemiljøet, dette vil være gjennomgående for alt arbeid i vår barnehage også i 2024. For å skape et best mulig barnehagemiljø er det grunnleggende at samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet er godt. Sammen kan vi skape det beste resultatet. Tidlig innsats slik at alle barn skal finne

sin positive plass i fellesskapet i Tusseladden friluftsbarnehage. Vi opplever at naturen er en god, trygg og positiv ressurs for vår barnehage.

Barnehagen har et tett samarbeid med IBID (Ideelle barnehager i dialog) som er et samvirkeforetak som eies av 33 private ideelle barnehager i Vestfold, Viken, Trøndelag, Nordland og Troms. Barnehagene er selvstendige enheter, men gjennom IBID har vi et nettverk som samarbeider om veiledning, kompetanseheving, tilbud, men det gir oss også gode økonomiske avtaler.

Barnehagen jobber for tidlig innsats og for å fremme og opprettholde trygge og gode oppvekstmiljø for barna. Vi har derfor et godt samarbeid med andre instanser som Pedagogisk, psykologisk tjenesten (PPT), Tromsø Kommune, Barnevern, Helsestasjon, Universiteter og nærskoler som kan bidra med råd, veiledning og opplæring i nært samarbeid med hjemmet.

Tusseladden friluftsbarnehage er en lærende organisasjon og ser verdien av å ha studenter fra ulike tverrfaglige profesjoner som barnevernsutdanningen, fysioterapi, barnehagelærer og videregående elever som skal utdanne seg til barne- og ungdomsarbeidere. Vi har et spesielt tett samarbeid med barnehagelærerutdanningen og har i dag 5 faste ansatte som tar imot studenter gjennom året.

Av
Heidi
Buvang

Tilvenning, tilknytning og overflytning mellom avdelinger

Tilknytning er et begrep som brukes for å beskrive hvordan barn tidlig i livet utvikler relasjoner og knytter seg følelsesmessig til nære omsorgspersoner. Barns behov for tilknytning er like grunnleggende som deres behov for mat, drikke og søvn.

Målet med tilvenningen er:

- at den tilpasses hvert enkelt barns behov i samarbeid med barnets foresatte
- at alle som jobber i barnehagen gir barna trygghet gjennom god omsorg
- at alle medarbeidere har kunnskap om tilvenning og tilknytning
- at barnehagen har gode rutiner for tilvenning og følger disse
- at alle barna er trygt tilknyttet til minst en voksen i sin gruppe, og alle har sin kontaktvoksen.

- at foresatte har tillit til personalet og opplever at det er trygt å levere barnet i barnehagen

Barn har grunnleggende behov for trygghet, forutsigbarhet og stabilitet. Trygghet og tilknytning er grunnlaget for all utvikling, lek og læring.

I barnehagen har vi derfor utvidet tilvenningsperioden til fem dager. Vi starter på våren der vi åpner barnehagen noen formiddager så barn og foreldre kan komme og hilse på og gjøre seg kjent. Barnehagen har utarbeidet en egen veileder som heter "Trygg oppstart i barnehagen". Den bruker personalet som arbeidsverktøy, samtidig som den gir god informasjon til foreldre om den første tiden og tilvenning i barnehagen. Hvert barn får sin kontaktvoksen som møter og følger opp barnet og foreldrene ekstra. Vi har gode og faste rutiner, og gir trygghet og mestring gjennom god omsorg.

Vi har også utvidet tilvenningsperioden for overflytting mellom avdelingene i barnehagen. Også her er fokuset at det skal oppleves stabilt og trygt både for barn og foresatte. Mot vårparten har vi planlagte besøk mellom avdelingene. Allerede i mai flyttes barn og personale og det etableres nye avdelinger gjeldende for det kommende barnehageåret.

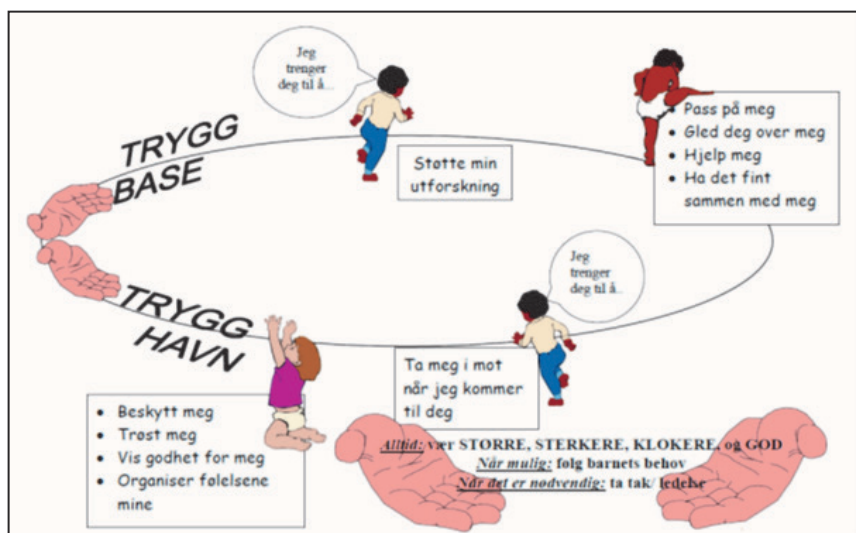
Et godt og trygt barnehagemiljø

Den nye barnehageloven kapittel 8 omhandler det psykososiale barnehagemiljøet og hvordan barnehagen skal jobbe forebyggende mot nulltoleranse for krenkelser. Loven skal sikre at alle barn har et godt og trygt barnehagemiljø. Barn som opplever krenkelser som f. eks mobbing og utestengelse, skal bli tatt på alvor.

Barnehagen skal også i år jobbe videre med OMNI modellen (som betyr altomfattende), som er et verktøy som skal hjelpe oss voksne til å se og forstå det komplekse sosiale systemet rundt barn og sette inn tidlig innsats. OMNI modellen består av fire faktorer, fremme, forebygge, stoppe og støtte i hverdagen i arbeidet med barn. Alle ansatte skal gjennom året delta på kurs om OMNI modellen og tema vil bli tatt opp

jevnlige på samtaler, foreldremøter, i samarbeidsutvalg og i styremøter. Barnehagen skal jobbe systematisk, og gjennom å fremme helsen, trivselen og læringen, aktivt bidra til et trygt og godt barnehagemiljø. Det handler om å minske risikoen. Dette gjør vi gjennom at ansatte har god kunnskap om sosial kompetanse, at du som voksen vet når du skal lytte-, anerkjenne og handle ut fra situasjonen. Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Samarbeid mellom barnehagen og hjemmet er viktig i dette arbeidet. Hvis barnet hjemme forteller om en krenkelse skal det meldes til barnehagen. Slik kan vi sammen sikre at barna har et godt psykososialt miljø i barnehagen. Hos oss skal alle oppleve at de har en positiv plass i fellesskapet.

Trygghetssirkelen: Kilde: Circle of Security Foto: Circle of Security

Pedagogisk grunnsyn og satsings- områder i 2024

Vår visjon: Tusseladden; en unik friluftsbarnehage

Å være ute i naturen mener vi gir unike opplevelser for barn og voksne. Naturen gir barna mestringsopplevelse ut fra deres egne forutsetninger, og bidrar til økt motivasjon for læring. Barns lek ute stimulerer deres helhetlige utvikling, det beriker deres fantasi og kreativitet. Det er mye å utforske og undre seg over sammen, og felles opplevelser gir grobunn for godt samspill. Det er i tillegg holdningsskapende å bli kjent med, og trygg på naturen.

I 2024 vil vi ved siden av visjonen vår, ha følgende fokus:

1. Språkforståelse og kompetanse

Bruk av språket er avgjørende for barnets utvikling på mange områder. Barnehagen har fokus på enkeltbarnets utvikling og setter inn tiltak som styrker enkeltbarnet og miljøet. Bruk av rim, regler, bøker, lydlotto, begrepsbruk, ASK (alternativt supplerende kommunikasjon) er noen av tiltakene. Visualisering i det daglige arbeidet med dagtavle, samling, bilder og tegn er også viktig.

2. Lekens egenverdi

Vi vil styrke leken som arena for mestring og læring. Fokus på læringsmiljøet, den voksne som «steller rommet» og som er virksom sammen med barn i lek.

3. Kunst, kultur og kreativitet

Vi vil fortsette arbeidet med Kunst, kultur og kreativitet gjennom ulike prosjekter gjennom året. Vi introdusere ulike typer kunst og ulike materialer fra forskjellige kulturer, for å inspirere barna i sitt kunstuttrykk. Fokus på å bruke naturmaterialer og la barna bruke sin kreativitet ute.

4. Kroppen min

Gi barna kunnskap om egen kropp og egne grenser- kroppsregler.

5. Bærekraft

Vi jobber med økologisk hagebruk og bærekraftig utvikling for å skape gode vaner som gir bærekraftige handlinger. Skape gode verdier og holdninger ved å bli kjent med naturen, skape eierskap til den og gode følelser slik at barna ønsker å ta vare på den.

6. Matglede-matlagning, høsting og sankning

Skape matglede ved å ha fokus på hele måltidet, at det skal se innbydende ut, vi spiser sammen, sender til hverandre og gjør måltidet til mer enn bare å bli mett i magen. Bruke kjøkkenhagen og skogen til å sanke og høste bær og grønnsaker.

7. Barnehagen psykososiale miljø

Alle skal oppleve å ha en trygg hverdag, og alle skal ha en positiv plass i fellesskapet.

8. Mangfold og toleranse

Gjennom tett foreldresamarbeid, arbeid med barneaksjonen FORUT, og fokus på den samiske kulturen, språk og levesett, vil vi jobbe med å skape toleranse, interesse og respekt for hverandre og andre mennesker.

9. Samiske kulturen

Vi ønsker å løfte den samiske kulturen i hverdagen gjennom hele året. Ha tilgjengelig lesemateriell og fortellinger, musikk og joik, rekvisitter og språket som hverdagsmøter.

10. Barns medvirkning

Barns rett til medvirkning. Gjennom barnesamtaler, barnemøter, idemyldring, og ved å aktiv følge barns initiativ og spørsmål i hverdagen sikre barns rettigheter til å bli sett og ta hensyn til barnets beste.

11. Likestilling

Fokus på likestilling i det peda-

gogiske arbeidet, gi barn like muligheter til lek og medbestemmelse. De voksne, menn og damer er gode rollemodeller og virksomme i barns hverdag.

12. Anerkjennende kommunikasjon

Anerkjennende kommunikasjon i vår barnehage -se og møte hverandre med forståelse gjennom å bli sett, lyttet til og tatt på alvor. Jobbe med følelser og hjelpe barn til å regulere følelsene sine med trygge voksne. Voksne som lytter, anerkjenner og handler.

13. Overgang barnehage-skole

Skolestarterne blir med i Tusseklubben i deres siste barnehageår. De samles en gang i uka for klubb, og gjennom året er de med på blant annet vanntilvenning og barneyoga. Det siste halvåret før skolestart blir de med i vennsgrupper til de skolene de skal begynne i.

Metoder for å fremme våre visjoner

For å fremme våre visjoner legger vi vekt på følgende arbeidsmetoder:

- Ha en kontaktvoksen for hvert enkeltbarn gjennom hele barnehagetiden
- Gruppedeling innen avdelingene, og på tvers av avdelingene
- Organisere aldershomogene aktiviteter for de eldste barna på tvers av avdelingene i tillegg til avdelingens aktiviteter
- La barna være aktivt deltagende i valg av lekemiljø, type og lekevenn.
- Jobbe systematisk med vennskap og trivsel blant annet gjennom samarbeid og besøk på tvers av avdelinger, og lekegrupper hvor inkludering og vennskap er sentralt
- Utstyre og organisere lekerommene slik at de fremmer barns kreativitet
- Målrettede aktiviteter og prosjekter med kompetente voksne
- Være ute i allslags vær, delta i barns lek, undre oss og oppleve naturen sammen med dem
- Videreutvikle miljøstasjonen vår sammen med personalet, barna og foreldre
- Fortsette og videreutvikle de bærekraftige handlingene vi har tatt i bruk, som resirkulering, gjenbruk, kompostering, og reduksjon av plastforbruk
- Videreutvikle arbeidet hvor vi tilrettelegger og gjennomfører skapende aktiviteter for barna
- Aktivt bruk av Kunstrommet i barnehagen hvor smågrupper får utforske og skape gyldne øyeblikk. Ivareta barns spontane kreativitet ute.
- Tett foreldresamarbeid - lytte, anerkjenne og handle sammen til det beste for barnet
- Bruke OMNI-modellen som verktøy for tidlig innsats. Fremme, forebygge, stoppe og støtte i handlinger for å skape en felles forståelse og felles strategier i arbeidet med barn.
- Lage vår egen livssynsåpne primstav med utgangspunkt i tradisjoner og høytider som barna i Tus-seladden har med seg. Primstaven vil også markere merkedager knyttet til årstider og endringer i naturen og samfunnet.

Kjølen

Barn: 12 barn, (født 2022)

Personale: Hege Lyngmo (pedagogisk leder m/ videreutd. i veiledning), Tina Julia Lieberg Kvilaas (barnehagelærer), Kjell Tore Kampevoll (barnehagelærer), Kathrin Götze (assistent).

Base: Midtetasjen, inngang fra sør.

På Kjølen er de yngste barna i barnehagen. Her vil vi i løpet av vinteren bli 12 barn. Vi holder til på midtetasjen hvor avdelingen er innredet for lek og utfoldelse for aldersgruppen.

Vi har spesielt fokus på tilvenning og tilknytning. Barn og foreldre skal føle seg velkommen og ivaretatt hos oss. I rammeplan for barnehagen står det at: «Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære». (Kunnskapsdepartementet 2017, s.33) Overgangen fra å være hjemme i trygge omgivelser til å begynne i barnehagen kan virke stor for både barn og foreldre. Vi bruker derfor mye tid før jul til å bli kjent med hverandre, rutinene i barnehagen og barnehagens rom.

På Kjølen skaper vi trygge barn gjennom gode og faste rutiner, kontaktvoksen til hvert barn, omsorg, lek, mestring, humor og glede i hverdagen. Barna på Kjølen er i en spennende alder full av utvikling på alle områder. Som voksne er det vårt ansvar å legge

til rette for nye og spennende opplevelser og erfaringer under trygge og forutsigbare rammer. Vi leker oss med musikk og rytme. Sang, rytme og bevegelse er først og fremst gøy, men også viktig for å skape et fellesskap og for språktilegnelsen. Når vi synger de samme kjente sangene øver vi på nye ord, naturlig og lystbetont, vi lærer fortere og husker bedre når vi har det morsomt og fint sammen.

Pedagogisk leder er praksislærer og vi vil i perioder ha student fra barnehagelærerutdanninga på avdelinga.

Høsten 2024 når barna er to år pakker vi sammen sakene våre og flytter alle barn og voksne over til avdelinga på nordsida, der avdelinga er mer tilrettelagt for to-åringene.

Hollenderen

Barn: 12 barn, 2-3 år

Personale: Lena Moeng Johansen (Pedagogisk leder m/ videreutd. i veiledning), Maria Stellander (barnehagelærer 60%), Janka Franova (assistent), Anne Kristine Kristiansen (assistent).

Base: Midtetasjen, inngang nord. Her har vi flere lekerom som er innredet etter ulike behov og har hver sin funksjon. Lekemiljøet skifter i tråd med tema og interesser.

I lavvoen: Ørnfløya er vår lavvo i fjæra, Vi har levering og henting her nede på turdager. Vi har tilgang til både lavvoen og fjærahuset.

I år er vårt fokusområde: Sosial kompetanse, språk og tur i nærmiljøet.

Vi har fokus på å si ifra når ting ikke er greit. Vi sier, stopp, nei og bruker kroppen til å vise at ting ikke er greit. Vi skal være fine og gode med hverandre og det er den «gode» handa som skal være i fokus.

Vi ønsker å «bade» barna i språk slik at språkutviklingen blir best mulig og morsomt. Vi har fokus på eventyr, sanger og dikt hver måned og andre temaer i hverdagen. Vi har samlingsstunder hver dag der vi skaper en magisk stund sammen. Samlingsstundene har en fast start og slutt der tema og innhold midt imellom er basert på tema og det vi har fokus på.

Vi vil ha ulike leke og språkgrupper der tema er å lære seg å leke sammen, finne ut av lekeregler og lære å vente på tur og samspille med andre. Vi har ulike aktiviteter der vi spiller spill, lotto, ser på bilder og snakker om det vi ser.

Måltider er en viktig arena for å fremme språket, og vi deler oss i to spisegrupper. Under måltidene har vi fokus på benevning, mestring, smøre på selv, sende til hverandre, helle melk i koppen sin fra en liten mugge, spørre om «kan jeg få» med ord og tegn. Måltidene er en god arena for språkbading der en har de gode samtalene og kan lese eventyr, tulle og leke med ord. Voksne er tilstedeværende og en skaper gode relasjoner mellom barn og voksne.

Vi vil være mye ute, gå på turer i

nærmiljøet eller dra på eksterne turer for å utforske tema.

Det skal skapes mestring i å være ute og barna skal ha glede av å være ute i naturen. Levering ute noen dager i uka og levering i fjæra vil være en del av dette.

I rammeplan for barnehagen står det at «Alle barn skal erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen». Vi følger barnehagens årshjul og leker oss fram mens vi tilpasser temaarbeidet ut fra barnas modenhet

Barn lærer og utvikler seg gjennom lek. I leken opplever vi glede, humor, spenning og mestring. På Hollenderen skal barna møte aktive og tilstedeværende voksne. Barna skal oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger. Videreutvikle motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper. Det er viktig for oss at miljøet i barnehagen er trygt. Hos oss skal alle barna oppleve at de har en trygg base for å utforske omgivelsene og en sikker havn for trygghet og trøst (trygghetssirkelen).

På Hollenderen skal vi ha det gøy i lag, la kreativiteten blomstre og humoren få sette seg i veggene. Det skal oppleves trygt og godt å være på Hollenderen. Da må vi voksne være til stede, by på seg selv og være lekende voksne. Det skal være trygge voksne som setter grenser og skaper en god atmosfære for barna noe som gjør barna trygge. Barna skal ha lyst til å komme i barnehagen og ha det gøy med sine venner, små og store.

Rautind

Barn: 13 barn, 2-4 år.

Personale: Martin S. Sivertsen (pedagogisk leder m/ videreutd. IKT), André Heggelund (Spesialpedagog/barnehagelærer), Silje Monsen (assistent 80%), Oda Husjord (lærling), Anna Johansen (barne og ungdomsarbeider m/ videreutd. barn med spesielle behov).

Base: Underetasjen i Sletta-vegen 60. Tilleggsbase: Blåmannslavoen i Eidvegen 80.

På Rautind er sosial kompetanse hovedfokus i 2024. Sosial kompetanse er evnen til å fungere godt i en

gruppe med andre mennesker. Det inkluderer å kunne kommunisere, samarbeide, løse konflikter og forstå andres følelser. Barnehagens mål er at barna skal få en god grunnmur for å utvikle sosial kompetanse. Dette vil gi dem et godt utgangspunkt for videre skolegang og livet generelt.

I Barnehageloven kap. 8 står det at vi skal ha fokus på barns psykososiale barnehagemiljø, mobbing og krenkende adferd. Det betyr at vi er forpliktet til å jobbe med dette. Alle barn skal ha det trygt og godt i barnehagen. Vi jobber for at alle barn skal ha en venn, ha noen å leke med og at de skal trives og føle seg vel på Rautind. Derfor jobber vi aktivt hver dag med å fremme positive opplevelser og godt samspill mellom barna. Og dette gjør vi i et samarbeid med barnas foreldre. Vi deler barna i mindre lekegrupper, gjerne inne og ute. Her kan de bygge nye vennskap, når leken får gode vilkår.

Glede og humor er viktige faktorer for å fremme sosial kompetanse. Når barna har det gøy sammen, er de mer åpne for å kommunisere og samarbeide. Humor kan også brukes til å løse konflikter på en positiv måte.

Faste rammer og rutiner

Faste rammer og rutiner gir barna forutsigbarhet og trygghet. Når barna vet hva som skal skje, føler de seg trygge og kan fokusere på lek og læring.

Spontanitet

Spontanitet er også viktig for å fremme sosial kompetanse. Det å kunne ta

nye utfordringer og lære nye ting er en viktig del av sosial kompetanse.

Personalet på Rautind er opptatt av å bruke sine sterke sider i det pedagogiske arbeidet. Vi har mye kunnskap og kompetanse innen ulike fagområder, blant annet musikk, kunst, ernæring, friluftsliv, bærekraft, drama og digital kompetanse. Denne kompetansen brukes til å gi barna muligheter til å oppleve og lære nye ting. Det er viktig at barna får oppleve en variert hverdag, og at de blir utfordret på ulike måter. Her er noen eksempler på aktiviteter som kan bidra til å fremme sosial kompetanse i barnehagen:

- Lek og spill
- Samarbeidsoppgaver
- Konfliktløsning
- Sosiale samlinger
- Turer og utflukter
- Grupper
- Mestring
- Utemiljø

Gjennom slike aktiviteter kan barna lære seg å kommunisere, samarbeide,

løse konflikter og forstå andres følelser. Dette er viktige ferdigheter som vil gi dem en god start på livet.

Nordtind

Barn: 21 barn, 3-6 år

Personale: Ingvild Kristiansen (pedagogisk leder m/ videreutd. veiledning og språk), Ulrik Klena (barnehagelærer m/ videreutd. fysisk- motorisk utvikling og aktivitet), Torunn Wilhelmsen (barne- og ungdomsarbeider),

Per Enge (barne -og ungdomsarbeider, dykkerinstruktør), Mona Mikalsen (støttepedagog).

Base: Løkåsfjæra.

Ørnfløya lavvo: 3-4 åringene

Gråtind lavvo: 5-6 åringene

På Nordtind har vi dette barnehageåret 9 førskolebarn, 4 barn som er 4 år og 8 barn som er 3 år. Vi fordeler oss på to lavvoer, og hver torsdag og fredag har vi det store fjærahuset som base.

I Rammeplanen for barnehagen står det at sosial kompetanse er en forutsetning for at man skal fungere godt sammen med andre og omfat-

ter ferdigheter, kunnskap og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. Vi jobber for at alle barna skal få oppleve og erfare at de er betydningsfulle for fellesskapet og å få være i positivt samspill med andre barn og personale. Barnehagen skal støtte og oppmuntre, forebygge ute-stenging og uheldige spillmønstre. Ettermiddagene er i hovedsak satt av til den frie leken, utelek og lek på tvers av aldersgrupper. Her ser vi også muligheten for å kunne jobbe og samarbeide mer i mindre grupper og med små prosjekter innenfor barnas interessefelt.

I Barnehageloven kap.8 står det at vi skal ha fokus på barns psykososiale barnehagemiljø, mobbing og krenkende adferd. Alle barn skal ha det trygt og godt i barnehagen. Vi jobber for at alle barn skal ha en venn, ha noen å leke med og at de skal trives og føle seg vel. Vi jobber aktivt hver dag med å fremme positive opplevelser og godt samspill mellom barna. Og dette gjør vi i et samarbeid med barnas foreldre. Vi deler barna i mindre lekegrupper, gjerne inne i lavvoene eller vi går på turer med mindre gruppe barn. Her kan de oppdage og bygge nye vennskap, når leken får gode vilkår.

Vi liker å holde på med små og store prosjekter som er tilpasset årstiden vi er i, og barnehagens eget årshjul. Det kan være værstasjon, snekring i naustet, planting, potetsetting, vannlek i elva eller natursti for å nevne noe.

Nordtind samarbeider tett med

Sørtind. Gruppene har valgt å ha samme satsningsområde dette barnehageåret. Vi skal jobbe med eventyr, med ulike sjangrer og fortellerteknikker. Her vil spesielt barnas språkutvikling stå i fokus. Videre har vi et satsningsområde som vi har kalt friluftsglede med fysisk fostring. I tråd med kap.8 vil vi også jobbe med vennskap og relasjoner.

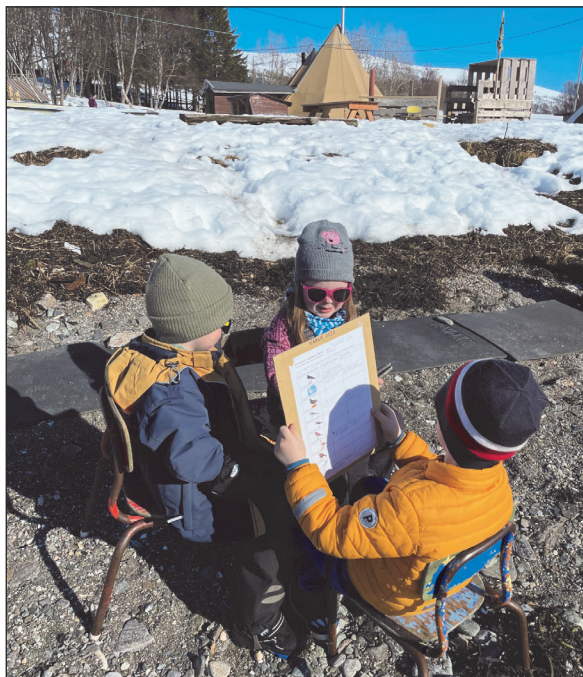
Barnehagen har utarbeidet en egen friluftprofil som sier noe om progresjon og fokusområder for de ulike alderstrinnene. Denne bruker vi i planlegger på klubb og avdeling.

Å jobbe med eventyr, gjør at barna får leve seg inn i en annen og fantastisk verden og bidrar til at barn utvikler sin egen fantasi. Vi har flerspråklige barn og gjennom eventyr og fortellinger får barna tilgang til ord og begreper som er tett tilknyttet norsk kultur, samt karakterer og vendinger som inviterer dem inn i den nye kulturen som de også er en del av.

Vi ønsker å ta tilbake regellekene, vi bruker dagtavle i samlinger, sang, rim og regler trekkes opp fra våre samlingskofferter. Vi har alltid tilgang til bøker i lavvoene, og de byttes ut en gang i måneden når Bokbussen besøker barnehagen. I tillegg drar vi inn til byen og besøker biblioteket og deltar på eventyrstunder der.

Friluftsgleden er stor i fjæra vår og vi er mye ute gjennom dagen. Vi liker oss på tur, og barna har egne tursekker hengende i lavvoen om vi plutselig har lyst å gå på en spontan

tur en dag. Tussene gjennomfører 5 på topp (fjellturer) som er fast tradisjon i vår barnehage. Vi har også en egen gapahuk oppe i skogen (lysløypa) som vi besøker jevnlig. Om vinteren går vi på skiturer og vi lager vår egen skyøtebane.

Sørtind

Barn: 21 barn, 4-5 år

Personale: Mona Ch. Kristiansen (pedagogisk leder m/ videreutd. i samisk kultur og veiledning), Sabrina Giordano (barnehagelærer), Marte L Rygh (barnehagelærer), Mona Mikalsen (støttepedagog), Morgan Olsen (barne- og ungdomsarbeider), Linda Jensen (ekstra ressurs).

Base: Løkåsfjæra.

Blåmannlavvo: 5-åringene

Trehørninglavvo: 4-åringene.

Velkommen til friluftsgruppa Sørtind.

Sørtind er en 4-5 årsavdeling, med base i Løkåsfjæra. Der har vi aldersdelt oss i lavvoene våre.

Vi vil gjennom året jobbe sammen og i hver av lavvoene knyttet opp mot tema til barnehagens årshjul og satsningsområde. Sørtind vil dette barnehageåret disponere fjærahu-

set to dager i uken, og her blir det fellessamlinger, temaarbeid, kreativ utfoldelse og gruppedeling på tvers. Barnehagen har dette året særlig fokus på kapittel 8 i barnehageloven som omhandler barns psykososiale barnehagemiljø, mobbing og krenkende adferd. Her er det nulltoleranse for mobbing, utestenging og krenkende adferd. Dette forplikter vi å jobbe med i barnehagen. I barnehagen og på Sørtind skal det være et trygt og godt barnehagemiljø! I arbeidet for å skape et best mulig barnehagemiljø for barna, er det grunnleggende at samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet er godt.

Alle skal ha en venn, trives og føle seg vel i barnehagen og på Sørtind. Vi jobber daglig med å fremme det positive i kommunikasjon og spill mellom barna. Barna blir sett og hørt og får gode opplevelser som er med på fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

På Sørtind skal barna møte støttende og tilstedeværende voksne. Rammeplanen sier: «I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt spill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap sosialt fellesskap» (RP 2017 s.23)

Sørtind vil i tillegg ha fokus på eventyr, med ulike sjangrer og ulike fortellerteknikker, friluftsglede med fysisk fostring og i tråd med kapittel 8, så vil vi også ha fokus på vennskap og relasjoner. Om disse

punktene står det i rammeplanen:

«Barna skal møte et mangfold av eventyr, fortellinger, sagn og uttrykksformer. Oppleve spenning ved høytlesning, fortelling, sang og samtale» (RP-2017.s.48)

”Oppleve trivsel, glede og mestring ute og inne gjennom hele året. Videreutvikle motoriske ferdigheter; kroppsbeherkskelse og koordindinasjon” (RP-2017, s49)

«I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap sosialt fellesskap» (RP 2017 s.23)

Hvordan skal vi så fremme dette gjennom året? Det skal vi gjøre med støttende og tilstedeværende voksne, som er tilstede i dagen sammen med barna, lytter, utforsker, leker og lærer sammen med dem. Det skal være trygge voksne som støtter barna i samspill, barna skal få oppleve vennskap og de skal lære å kunne ta andres perspektiver når det kommer til handlinger, følelser, opplevelser og meninger.

Barna skal få erfare og mestre ulike underlag knyttet til ulike årstider; og vi vil ta tilbake regellekene der vi leker haien kommer, rødt lys og det vil være stasjonstrening både inne på fjærahuset og i vårt utemiljø. Vi skal lytte til eventyr, og skape våre egne bilder. Barna skal få erfare ulike fortellerteknikker knyttet til samme eventyr, og vi vil bruke

biblioteket som ressurs, både med bøker og delta på deres fredagseventyr.

Livet i fjæra og i lavvoene inviterer til friluftsliv og friluftsglede. Det er en viktig del av oss i barnehagen, og en stor del av barnehagens fokusområde og hvordan den er bygd opp. Barnehagen har utarbeidet en egen friluftprofil som sier noe om progresjon og fokus for de ulike alderstrinnene.

BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Rammeplanen gir føringer for innhold i barnehagehverdagen og alle sju fagområder er med på å fremme barnehagens verdigrunnlag. Gjennom fokus på trivsel, utvikling og helse jobber barnehagen for implementering av arbeidsmåter som utgjør et pedagogiske arbeidsdokument for de ansatte i barnehagen.

Gjennom fokus på trivsel, utvikling og helse jobber barnehagen for implementering av arbeidsmåter som utgjør et pedagogiske arbeidsdokument for de ansatte i barnehagen. Gjennom månedsplaner og ukeplaner blir barnehagens pedagogiske

innhold planlagt, dokumentert og vurdert. Foreldrerådet, barnehagens styre og samarbeidsutvalg har også medbestemmelse i barnehagen innhold. Vi oppfordrer gjennom ulike møter og samtaler til å medvirke i det pedagogiske arbeidet.

Leken står sentralt i alle fagområdene og de fire dimensjonene for bærekraft. Naturmiljø, sosiale og kulturelle forhold, politikk og økonomi har vi innlemmet i fagområdene våre som en del av arbeidet med å utvikle barnehagens bærekraftige håndtrykk. Gode vaner som gir bærekraftige handlinger utvikles videre sammen med personalet, barna og de foresatte

ANTALL, ROM OG FORM

Barnehagen skal legge til rette for og synliggjøre sammenhenger for at barn kan utforske og oppdage matematikk i hverdagen.

Arbeidet med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning. I rammeplanen står det at barn skal gjennom arbeid med antall, rom og form «oppdage og undre seg over matematiske sammenhenger» og «leke og eksperimentere med tall, mengde og telling og får erfaring med ulike måter på å uttrykke dette på» (RP 2017, s.53).

Vi er opptatte av at matematikken fins i leken, som en uttrykksform, og i de aktivitetene vi gjør. Barna skal utvikle forståelse for de matematiske begre-

pene, og få kjennskap til ulike former, mønstre og rom gjennom hverdagsleken. Barn viser nysgjerrighet for tall, antall og telling tidlig i sin utvikling og barnehagen skal stimulere, undersøke og støtte barna i deres utforskning på deres premisser og deres språk.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Leken ute i barnehagens naturmiljø i fjæra og skogen, inspirerer barna til kreativitet og fantasi. Det oppstår rollelek og barna utvikler begreper og får utvidet sin språkforståelse. Derfor er uteområdet sentralt i barnehagens språkarbeid.

Vi bruker sang, rim, regler og eventyr, og barna får utviklet språket på en spennende og utforskende måte. Vi bruker blant annet «Snakkepakken» som et verktøy til språkstimulerende aktiviteter. Her inngår bruken av figurer og rekvisitter når vi forteller eventyr eller har aktiviteter utfra ulike prosjekter og temaer.

Flere avdelinger jobber med dagtavle daglig, hvor barna får visualisert aktiviteter og samtalen styrkes. Foreldrene er viktige bidragsyttere for å skape et godt språkmiljø, og for å ivareta de ulike morsmålene vi har i barnehagen. Gjennom kvalitet i det daglige samspillet med barn og voksne styrker vi barnas språk og kommunikasjonsevne. Den politiske dimensjonen av bærekraft handler om å gi barna tid og rom til de filosofiske samtalene og gjennom den demokratiske samtalen finne ut av ting sammen med andre.

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Barn er kroppslig aktive og uttrykker seg mye gjennom kroppen. Ved sanseintrykk og bevegelse skaffer barn seg erfaringer, ferdigheter og kunnskaper på mange områder.

Barn lærer om seg selv og verden gjennom aktiv bruk av kroppen og sansene. Barnehagen har fokus på barn og kropp gjennom å bruke et pedagogisk opplegg om kroppsregler. Målet er å snakke med barn om følelser, kroppen, grenser og private deler. Gjennom samtaler og refleksjon rundt bilder styrker vi barns evne til å sette ord og begreper på egen kropp og egne følelser.

Variert fysisk aktivitet både inne og ute er av stor betydning for utvikling av motoriske ferdigheter og kroppsbeherskelse. Vi har naturlekeplassen hvor skogen og fjæra er læringsarena, og gjennom ulike årstider får barna ulike utfordringer i forhold til vær og underlag. Vi jobber for at barna skal bli trygge og motiverte gjennom mestring. En god selvfølelse gir et godt grunnlag for utvikling. Når vi er så mye ute gjennom dagen er kosthold viktig.

Vi jobber for å ha en god balanse mellom aktivitet, mat og hvile. Å skape gode vaner som å dyrke egen mat, være med å tilberede mat og spise variert mat er viktig for barnets fysiske og psykiske helse.

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

Naturen ligger rundt oss på alle kanter i Tusseladden og gir oss daglig eksponering av naturens mangfold. Barna får rom til å utforske og gjøre seg erfaringer med fenomener og prosesser i naturen. Barna får oppleve hvor mye forskjellig vær vi kan ha i Nord-Norge, og hvor viktig det er å kle seg etter forholdene når vi skal være ute. Vi legger opp til at barna gjennom opplevelser i naturen skal oppleve mestring, forståelse og respekt for naturen gjennom forskning, lek og aktiviteter. Den økologiske dimensjonen av bærekraft gjenspeiler å lære om prosesser i naturen. Med fokus

på økologiske dyrking vil barna gjøre seg erfaringer rundt matproduksjon og oppleve hele prosessen fra «jord til bord» og fra «egg til kylling». Barna bidrar i etablering og drift av egen kjøkkenhage og vi planlegger i år å lage kompost fra eget matavfall som gir jord til kjøkkenhagen.

Naturen gir et mangfold av opplevelser gjennom et helt år. Den gir inspirasjon til estetisk uttrykk og gir motoriske utfordringer. Ved å være så tett på naturen gjennom hele året vil barna oppleve naturens egenart. Ved å gi naturen rundt oss omsorg, bidrar vi til en bærekraftig utvikling, og får en begynnende forståelse for samspillet i naturen. Barna lærer å iakttå, observere og samarbeide om fenomener i naturen. Personalet tar utgangspunkt i barnas nysgjerrighet og undring og jobber med spørsmål som barna er interessert i. Barna får hjelp til å bruke tekniske hjelpemidler i prosessen. Forskerutstyr, prosjektbøker, film og bilder for å dokumentere underveis.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Som friluftsbarnehage legger vi stor vekt på å bruke naturen og dens materialer for å utforske og å uttrykke oss. Hver sesong har sine særegenheter som vi lar oss inspirere av. Takket være tidligere prosjekter og tema har vi blitt flinkere til å tenke over hvordan vi utnytter ressursene våre. Resirkulering, gjenbruk og naturmaterialer får nytt liv gjennom barnas kunstner-

iske uttrykk, og barna lærer å tenke kreativt og å bruke fantasien sin.

Tusseladden har også ett flott og velutstyrt kunstrom som alle kan benytte seg av. Her er det godt tilrettelagt for at mindre grupper kan skape, utforske, utprøve og ha gode samtaler sammen. Ved å bruke barnehagens årshjul og dens tema, i tillegg til barnas egne impulser, ønsker vi å stimulere skaperglede og undring, samt å heve barnas kompetanse innen kunst og forming.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Barnehagen er godt forankret i lokalmiljøet på Kvaløya. Vi har et godt samarbeid med skolene, barnehagene, butikkene og bydelsrådet her. Barnehagen har over flere år samarbeidet med sykehjemmet på Kvaløya, bla. markering av nasjonaldagen, mørketidsmarkering og Lucia.

I barnehagen gjør vi noen bærekraftige valg. Vi har miljøstasjon både oppe på barnehagehuset og nede i fjærahuset der vi sorterer optisk søppel i tillegg til sortering av gjenbrukskartong, flasker, glass og metall. Vi oppfordrer alle til å bruke tøynett til skifteklær og når vi handler på butikken.

Vi er opptatte av bærekraft, og vi vil gi barna en begynnende forståelse for at gjenbruk, resirkulering, kompostering og reduksjon av plast kan gi gevinst både til barnehagen og til samfunnet.

I tillegg til barnehagen og fjæra som vi disponerer, bruker vi den fine naturen rundt oss i nærmiljøet. Turer

i skogen både sommer og vinter, toppturer for 5-åringene, skiturer i lysløypa, turer til «Tussehuken» og isfisketur/aking på Kattfjordeidet eller oppe i Finnvikdalen. Mulighetene for å benytte oss av området rundt oss er mange.

Gjennom året deler vi barna opp i mindre turgrupper og besøker noen nye steder vi ikke har vært før. Vi ser frem til mange fine turer gjennom alle årstidene.

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

I barnehagen har vi flere nasjonaliteter representert. I rammeplan for barnehagen står det at: «Barnehagen skal synliggjøre variasjoner i verdier, religion og livssyn» (RP 2017, s.55). Vi ønsker å gjøre dette konkret ved å lage vår egen livsytelsesåpne primstav med utgangspunkt i tradisjonene og høytidene som barna i Tusseladden har med seg. Slik kan vi la mangfoldet i tro og livssyn få et konkret uttrykk i en felles kalender med merkedager som også inkluderer årstidenes gang, endringene i naturen og samfunnet.

Ved å la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og merkedager ønsker vi å utvikle barnas toleranse, interesse og respekt for hverandre og for mennesker med ulike kulturell, religiøs og livssynsmessig tilhørighet. Barnehagen deltar på ulike tilstelninger som for eksempel julespill som er en barnevennlig dramatisering av juleevangeliet i desember. Det vil også være naturlig å feire andre viktige høytider som måtte være representert i barnegruppen, f.eks. den muslimske Id-feiringen. Barnehagen markerer FN dagen 24 oktober som løfter frem viktige temaer.

DANNING

Danning i barnehagen handler om å utvikle kunnskap, verdier og holdninger sammen, gjennom dialog – hvor alle anerkjennes som selvstendige mennesker med følelser og tanker i en felles prosess. For å ha gode danningprosesser i barnehager er det viktig at de ansatte viser respekt for den kommunikasjonen som barna har og interesse for det de sier og uttrykker.

Ifølge rammeplanen skal barnehagen tilrettelegge for meningsfulle opplevelser og støtte barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse. Vi skal støtte barnas aktivitet, engasjement og deltakelse i fellesskapet, verdsette ulike behov, meninger og perspektiver. I vår barnehage gjøres dette gjennom å være aktive og tilstedeværende voksne gjennom hele barnehagedagen. Vi støtter og anerkjenner barna og lytter til det de har å si. Hvert enkelt barn er viktig og har en

betydning for barnehagehverdagen.

Det er et Afrikansk uttrykk som sier; «det krever en hel landsby for å oppdra et barn». Barnehagen har utarbeidet en mål og metode-plan som synliggjør hvordan vi praktiserer vårt verdigrunnlag.

MEDVIRKNING

Ifølge barnehagelovens § 3 har barn i barnehagen rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.

Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Barn er flinke til å uttrykke seg om hvordan de har det i hverdagen. Det gjør de gjennom verbalspråk, kroppsspråk, følelsesmessige uttrykk og mimikk. Det er barnehagens oppgave å fange opp hvert enkelt barns signal og ta det på alvor.

Barn skal få oppleve at deres handlinger, tanker og meninger blir anerkjent og kommer til uttrykk. For oss i barnehagen handler det om å se hvert enkelt barn. Vi skal lytte, forstå og hjelpe barnet. Barna i barnehagen er med på å påvirke sin hverdag gjennom å delta i planlegging, medvirke i egne prosjekter og lage felles regler for hvordan vi skal være mot hverandre.

Retten til å medvirke er ikke det

samme som å bestemme, men vi skal løfte frem barns stemme og syn på saken. Gjennom bevisste ansatte som åpner for barn medvirkning

MANGFOLDET OG DEN SAMISKE KULTURARVEN

Barns rettigheter står sterkt i Norge gjennom Grunnloven (§104 i 2014), Barnehageloven (2021), Barnekonvensjonen (artikkel 12-14), ILO-konvensjonen nr 169 om urfolk og stammefolk og Rammeplanen for barnehagen.

Barnehagen skal legge til rette for kultur møter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosial og kulturelt fellesskap (Kunnskapsdepartementet 2017 s.9) Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Samtidig skal barnehagen gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap. Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, barnehagen jobber for at alle barn skal ha en positiv plass i fellesskapet.

Dette fremmer vi i barnehagen gjennom å arbeide målrettet med sosial kompetanse. Vi vektlegger vennskap, relasjoner, og respekt og forståelse for likheter og ulikheter. Vi har ulike nasjoner representert i barnehagen, og vi jobber med inter-

nasjonalt arbeid som gir et innblikk i ulike kulturer. Gjennom Foruts barneaksjon møter vi barn fra andre kulturer og med andre tradisjoner. Vi tar barna med på en reise der de blir kjent med og får et innblikk i hvordan barn i andre deler av verden har det, og skaper en forståelse rundt andre kulturer og tradisjoner.

I rammeplanen står det at barnehagen skal synliggjøre samisk kultur og kulturarv, og "bidra til at barna kan utvikle respekt og fellesskapsfølelse for det samiske mangfoldet." (RP 2017, s. 9.) Her i Nord Norge har det samiske mangfoldet sterke røtter, og rundt oss i vårt nærmiljø ser vi ofte reiner som beiter. Med reinen og våre lavvoer gir det oss noen naturlige møter med den samiske kulturen i vår hverdag, og dette gir oss muligheter for naturlige samtaler og undringer rundt emnet.

Friluftprofilen i Tusseladden friluftsbarnehage

Barnets alder: 1-2 år

Tema:

- Bli kjent i nærområdet og nærmiljøet
- Erfare ulike underlag
- Opplevelsen: bruke alle sansene
- Begrepsforståelse
- Fugler: kråke, sjura, måse
- Fisk: torsk, sei
- Blomster: hestehov

Kunnskapsmål

- Beherske ulike grovmotoriske og finmotoriske ferdigheter ut fra alder og forutsetning
- Stimulere begrepsforståelsen
- Erfare ulike sanseopplevelser med de ulike elementer i naturen
- Lære ulike sanger om dyr, fugler og fisk
- Primærfarger (rød, gul, blå)

Barnets alder: 2-3 år

Tema:

- Årstidene
- Fugler: kråke, skjæra, måke, tjelden
- Fisk: torsk, sei, laks,
- Dyr: rein, mus
- Trær: gran, bjørk
- Bær: blåbær, jordbær
- Blomster: hestehov, løvetann
- Livet i lavvoen
- Bål: lære at det er varmt og skummelt. En må være forsiktig
- Bål: bære ved, never, med på å tenne opp bål.
- Livet i fjæra: tanglopper

Kunnskapsmål

- Beherske mer grovmotoriske ferdigheter som å hoppe, rulle, klatre ol
- Kunne skille mellom sommer og vinter
- Sanger om dyr, fugler og fisk.
- Lære om de utvalgte dyr, fisker, fugler, blomster, bær og trær som er plukket ut under tema.
- Lære om primærfarger (rød, blå, gul)

Barnets alder: 3-4 år

Tema:

- Årstidene
- Fugler: Tjeld, stokkand, ærfugl, ørn
- Fisk: Steinbit, sild, laks
- Dyr: Rein, mus
- Trær: Bjørk
- Bær: Krøkebær
- Grønnsaker: Potet, gulrot, gressløk
- Blomster: Smørblomst, geitrams, løvetann
- Båt: Båtrekler
- Bål: Mat på bål
- Livet i fjæra: Tangsprell, krabbe
- Værstasjon
- Pakke egen sekk m/mat og drikke. Ta av og på selv.
- Skilek

Kunnskapsmål

- Introdusere skille mellom alle de fire årstidene
- Gå med egen sekk
- Intro for ski
- Hygiene på tur
- Intro om værstasjon
- Lære om de utvalgte dyr, fisk, fugler, blomster, bær og trær som er plukket ut under tema.
- Primærfarger (gul, rød, blå)

Barnets alder: 4-5 år

Tema:

- Årstidene
- Fugler: Trekkfugler, snøspurv, svarttrost, storspoven
- Fisk: Hyse, flyndre, ål
- Dyr: Mink, ulv, bjørn
- Trær: Selje
- Bær: Tyttebær, multebær
- Sopp: Fluesopp, kantarell, steinsopp
- Blomster: Blåkløkke, kløver, tromsøpalme
- Naturvern
- Båt: Turer og båtrekler
- Bål: Tenne sammen med en voksen
- Livet i fjæra
- Lære om å bruke kart i orientering
- Værstasjon
- Pakke egen sekk. Ta av og på selv.
- Kniv: Knivregler
- Orientering
- Fargelære

Kunnskapsmål

- Registrere fuglearter i nærmiljøet
- Lære om livet i fjæra og havet
- Lære om naturvern og økosystem
- Tegne kart og bruke kart
- Pakke og ta ansvar for egen sekk
- Tenne bål sammen med en voksen
- Lære om de utvalgte dyr, fisk, fugler, blomster, bær og trær som er plukket ut under tema.
- Spiselige og giftige sopper
- Fargelære om sekundærfargene (grønn, lilla og orange).

Barnets alder: 5-6 år

Organisering: Tusseklubben

Tema:

- Årstidene
- Stjernebilder
- Fjellturer
- Fugler: Småfugler, kjøttmeis, dompap, due, fluesnapper
- Fisk: Uer, ørret, kveite, nise, hai, hval
- Dyr: Gaupe, sel, isbjørn
- Trær: Rogn
- Bær: Bringebær, rognebær, rips, solbær
- Blomster: Karve, tiriltunge, marikåpe
- Naturvern
- Båt/Kanokurs
- Bål
- Smi med egen kniv
- Livet i fjæra
- Lære om å bruke kart, orientering
- Værstasjon
- Pakke egen sekk og bære selv

Kunnskapsmål

- Registrere fuglearter i nærmiljøet
- Lære om livet i fjæra og havet
- Lære om naturvern og økosystem
- Tegne kart og bruke kart
- Pakke og ta ansvar for egen sekk
- Tenne bål sammen med en voksen
- Lære om de utvalgte dyr, fisk, fugler, blomster, bær og trær som er plukket ut under tema.

Metode, ressurser og utstyr

Metode

- Gruppedelinger
- Lage temabøker
- Aktive voksne
- Samlingsstund
- Utflukter
- Observasjoner
- Registreringsskjema
- Samtaler
- Digitale medier
- Sansekort
- Bøker og eventyr

Ressurser

- Botanisk hage
- Museum
- Planetariet
- Værvarslinga i Tromsø
- Havet
- Skogen
- Polaria
- Internett
- Området på Finland
- Løkåsfjæra
- Tusse skogen

Utstyr

- Regnmåler
- Temperaturmåler
- Måleinstrumenter
- Forstørrelsesglass
- Insektssuger
- Bøker
- Data
- CD
- Pulk
- Ryggsekk
- Soveposer
- Lavvo med ovn
- Kikkert

Yoga

Vår barne- og ungdomsarbeider Torunn har holdt på med barneyoga i 8 år. Dette barnehageåret får 5-åringene mulighet til å være med på yoga.

Yogaformen som brukes heter mediyoga for barn. Det er fokus på pusteøvelser sammen med bevegelser. Denne kombinasjonen mellom pust og øvelser kan løse opp spenning og stress.

Vi øver på å vende oppmerksomheten inn i egen kropp. Ved å ha fokus på avslapping (meditasjon) kan man blant annet øke tålmodighet, selvfølelse og empati. Barna lærer seg å finne ro.

Vanntilvenning

I Tusseladden har vi de siste årene søkt og fått midler fra statsforvalteren i Troms til å ha opplegg med vanntilvenning i barnehagen.

Vanntilvenningen vil ha et pedagogisk opplegg knyttet til vanntilvenning for Tussene/førskole-barna på Nordtind og Sørtind. Vi har to muligheter til basseng, Tromsøba-

det og Elisabeth senteret. Begge har et oppvarmet basseng, godt egnet for vanntilvenning for barn i førskolealder. Vi er i vannet i en liten time. Det pedagogiske opplegget har i første omgang som mål å gjøre barna trygge på å oppholde seg i vann. Vi blir å jobbe med det å bevege seg i vann, flyte på rygg og mage, glide som en pil i vannet, tåle å få vann i ansiktet, blåse bobler i vann og ha hodet under vann. Alt dette tar vi gradvis, vi tilpasser øvelsene og utfordringene, utifra det enkelte barns forutsetninger. Det er faste voksne med som har tatt livredderkurs. På våren prøver vi å få til en økt med vanntilvenning ute i sjøen i fjæra hos oss for de som har lyst å være med. Vi leker i vannet og tester ut de samme elementene som på kurset ute i havet.

MND	TEMA	AKTIVITETER	TRADISJONER
Januar	Snø og vann	Ski, snøaktiviteter, snøforming Forskjellige vannaktiviteter	Skilek
	Sola	Markere soldagen Lage snø- og islykter	Mandag 22. jan.: Vi markerer at sola er tilbake. med arrangementer for ungene i Løkåsfjæra.
	Svømming	Vanntilvenning for 6-åringene	Utover våren jan-april. Ny gruppe september 24
	Skilek	Fokus på skiferdigheter, kle på seg ski selv, gå på flatmark, mestre å reise seg opp, oppover-bakker og nedoverbakker	Skilek
	Foreldresamarbeid	Daglig kontakt. Bilder/ukeplaner på Kidplan.	Foreldresamtaler
Februar	Samisk kultur	Barnehagen skal synliggjøre samisk kultur og kulturarv gjennom fokus på samiske dyr, tradisjoner, symboler og mat.	6. februar: Markere Samefolkets dag. Feires mandag 7. februar.
	Fisk	Lage og smake på fiskemat, mjølja, fiske-tradisjoner, sjøsamer, mm	
	Foreldresamarbeid	Daglig kontakt. Bilder/ukeplaner på Kidplan.	Foreldresamtaler
Mars	Skilek	Tussemesterskap på ski.	Felles arrangement for alle
	Spor og sportegn. Registrering av trekkfugler	"Registrering" av spor og sportegn. Bli kjent med trekkfuglene rundt oss.	
	Foreldresamarbeid	Daglig kontakt. Bilder/ukeplaner på Kidplan.	Foreldresamtaler med barn som begynner på skolen til høsten
April	Påske	Fokus på påsketradisjoner	Påskefrokost
	Spor og sportegn. Forberedelser til økologisk dyrking	"Registrering" av spor og sportegn. Registrering av trekkfugler. Bli kjent med trekkfuglene rundt oss.	
	Foreldresamarbeid	Daglig kontakt. Bilder/ukeplaner på Kidplan.	Foreldresamtaler med barn som begynner på skolen til høsten
Mai	17. mai.	Bli kjent med nasjonaldagen.	17. mai-markering
	Fjæra og havet	Fuglelivet "Registrering" av livet i fjæra.	
	Overflytting og tilvenning	Besøke avdelingene barna skal flytte til	Tilvenning og overflytting
Juni	Sommerfesten	Forberedelser til sommerfesten	Sommerfest
	Overgang barnehage/skole	Overnattingstur for Tussene Kanopadling	Avslutning for skolestarterne Første fjelltur for de kommende Tussene
	Tilvenning	Besøksdager i barnehagen – de nye barna inviteres på besøk	

MND	TEMA	AKTIVITETER	TRADISJONER	
Juli	Sommeraktiviteter. Vannlek	Sommeraktiviteter på tvers av avdelingene	Sammenslåing mellom avdelingene i ferieavviklingen. Barnehagen stengt siste uke i juli, uke 30	
August	Barn i fokus/ Bli kjent med hverandre Bli kjent i nærmiljøet	Gå på tur i nærmiljøet Bli kjent med barn og familien	Toppturer for tussene Tilvenning	
	Foreldresamarbeid	Daglig kontakt. Bilder/ukeplaner på Kidplan.	Oppstartssamtaler for nye foreldre. Foreldremøter.	
September	Høsten	Lage saft, plukke bær, presse blader Jobbe i kjøkkenhagen	Høstmarked/Høstkafe	
	Bli kjent i barnehagen og nærmiljøet rundt barnehagen	Gå på tur i nærmiljøet Vanntilvenning for 6-åringene	Toppturer for tussene	
	Svømming Friluftslivets uke	Vanntilvenning for 6-åringene Soving ute i hengekøye/gapahuk/telt, lage mat ute, fyre bål mm	Markere friluftslivets uke og ha fokus på utelivet i barnehagen	
	Brannvernuke	Brannøvelser, slokkeutstyr, samtalekort, Bjørnis mm	Brannforebyggende arbeid	
	Foreldresamarbeid	Daglig kontakt. Bilder/ukeplaner på Kidplan.	Foreldresamtaler	
Oktober	FORUT	Vi jobber med barneaksjonen til FORUT og har temasamlinger der vi "lærer" om andre land, kulturer og levestett	Internasjonalt arbeid FORUT-kafe der vi samler inn penger til et godt formål sammen med barn og foreldre	
	Kroppen min	Lære begreper om kroppen, sette grenser for egen kropp. Vi jobber med samtalekortene	Markere FN-dagen 24. oktober	
	Svømming	Vanntilvenning for 6-åringene		
	Foreldresamarbeid	Daglig kontakt. Bilder/ukeplaner på Kidplan.	Foreldresamtaler	
November	Mørketid Svømming	Lage lykter. Se på stjernebilder Klippe ut stjernebilder Lage mørketidsrom	Mørketidsmarkering i barnehagen 21. november	
	Foreldresamarbeid	Daglig kontakt. Bilder/ukeplaner på Kidplan.	Foreldresamtaler	
Desember	Advent og jul	Tenning av julegrana i fjæra og i Slettavegen	2. desember: Tenning av julegrana	
	Musikk	Luciafeiring i barnehagen	13. desember - Lucia-markering	
	Lys og mørke	Adventssamling og kalender		
		Lage julepynt/snølykter/bake julekaker Rampenisse		

Overgang barnehage skole og vennskapsgrupper

I rammeplanen står det at de eldste barna skal få muligheten til å glede seg til å begynne på skolen, og barnehagen skal i samarbeid med foreldrene og skolen legge til rette for at barna skal få en trygg og god overgang.

I barnehagen har vi vår egen 5-års-klubb, som vi kaller tusseklubben. Fokuset i tusseklubben er sosial kompetanse, selvstendighetstrening, lek med tall og bokstaver, trafikkopplæring og brannvern. I tillegg tilbys barna vanntilvenning i basseng, topturer og de har egne prosjekter som bare er for de eldste.

Barnehagen er en del av et barnehage/ skole- nettverk på Kvaløya som gjennom ulike aktiviteter skal gi barna erfaringer, kunnskaper og ferdigheter slik at barna har et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen.

Fra april starter vi opp med vennskapsgrupper. Her møtes barn på tvers av barnehagene som skal begynne på skolen ilag. De skal bli kjent med hverandre, skolen og nærområdet, og her står vennskap, lek og læring i fokus. Det gjennomføres 6 treff i hver vennskapsgruppe.

Likeverd og likestilling

Rammeplanen sier at «barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærighet.»

I Tusseladden gir vi barna like muligheter, og barnehagens virksomhet bygger på prinsippet om likestilling og ikke-diskriminering.

Å gi barna like muligheter i leken, er viktig for å fremme likestilling i det pedagogiske arbeidet. Barna får velge aktiviteter og leker ut fra deres interesse uavhengig av kjønn. Alle barna blir sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskapet og i aktivitetene.

Personalet skal være gode rollemodeller, og vi er opptatte av barna skal oppleve at menn og kvinner har de samme oppgavene når det kommer til omsorg og oppdragelse gjennom hele barnehageperioden (fra barnet begynner i barnehagen til det begynner i skolen). Vi tror at en personalgruppe som har menn og kvinner i ulike aldre og med forskjellige interesser og erfaringer gir et større spekter og aktivitetstilbud for barna.

Lek

Leken har stor betydning for barnas utvikling. I vår barnehage får barna erfare og oppleve lek i et veldig variert miljø. Naturen i og rundt barnehagen vår legger til rette for variert lek, skogen, fjæra, hinderløyper, skøytebane, skispor, små hus og hytter. Barnehagens lekemiljø ute og inne inviterer barna til å være kreativ i leken.

Vi legger vekt på at barna skal få utvikle sin lekekompetanse gjennom rollelek med andre barn, og med støtte fra voksne legger vi til rette for at leken gis god plass i barnas hverdag. De voksne arbeider i retning av å skape gode og varierte lekemiljøer ute og inne som inspirerer leken. De voksne fungerer som tradisjonsbærere av regelleker som «haien kommer», «stiv heks» og «bjørnen sover». Dette er sosiale leker som skaper fellesskap og glede.

Lek er for barnet en frivillig aktivitet som barnet selv velger å delta i. Den er lystbetont og «på liksom». Derfor er også den frie leken viktig for barnet og den voksne må vurdere sin egen deltagelse i leken.

Når vi leker med språk får barna blant annet jobbe med ulike eventyr og historier, øve på munnmotorikk ved å leke med sugerør og syngemasse. Realfagslek skjer veldig mye i den daglige leken. Her er de voksnes rolle viktig, ved at vi setter ord på symboler og begreper.

Sosial læring handler mye om å forstå andre enn seg selv. Her bruker vi blant annet «steg for steg» og et generelt fokus på følelser og kropp.

Følelser er sammensatte og har en funksjon, gir en reaksjon, en handling som gir uttrykk for et behov. Følelser føles med kroppen og kan oppstå ubevisst og bevisst. Leken er en viktig arena for å trene på følelsesregulering i samspill med andre. Å være i et sosialt samspill med andre barn skaper trygghet og gir mulighet for å teste ut ulike roller, sortere følelser og øve seg på å forstå. Den voksnes viktigste oppgave er å anerkjenne følelsene og bekrefte og støtte barnet i sine følelser og hjelpe barnet videre gjennom opplevelsen og følelsen.

Småbarnsavdelingene har lekeareal som er tilpasset de minste barna. Her får barna brukt sansene sine, ved å se, høre, og ta på ulike leker. De voksne jobber mye på gulvet sammen med barna, som støtte i lek og som deltaker. Barna lærer best når de leker. Derfor fokuserer vi på å holde aktiviteter lekbetont. Vi fletter læringen inn i leken, ved blant annet å ha språkaktiviteter, realfagslek og sosial læring.

Kontaktinformasjon

Daglig leder
Heidi Buvang
Telefon: 777 53020
Mobil: 918 69600
heidi@tusseladden.com

Assisterende styrer:
Mona Kristiansen
Mobil: 911 08378
mona@tusseladden.com

Kontorsekretær:
Torgunn Hansen
Telefon: 777 53020
torgunn@tusseladden.com

Kjøkkenassistent:
Faten Saanouni

Pedagogiske ledere:

Kjølen:
Hege Lyngmo
Mobil: 975 77121
hege@tusseladden.com

Hollenderen:
Lena Moeng Johansen
Mobil: 975 77123
lena@tusseladden.com

Nordtind
Ingvild Kristiansen
Mobil: 975 77122
ingvild@tusseladden.com

Sørtind:
Mona Kristiansen
Mobil: 975 77125
mona@tusseladden.com

Rautind:
Martin Sleipnes Sivertsen
Mobil: 975 77124
martin@tusseladden.com

Kildehenvisninger:

1. Barnehageloven (2020).Oslo: Pedlex
2. Kunnskapsdepartementet. (2017). Rammepplanen for barnehagen. Oslo: Pedlex

TUSSELADDEN
ERILUFTSBARNEHAGE